

Kompletteringsådd i slättervall

Per Ståhl, Hushållningssällskapet Östergötland

I försöksserien har insådd gjorts med en såmaskin med skivbillar i befintliga gräsvallar. Målet var att prova om en förbättring av en befintlig vall kan göras utan att bryta upp och så om vallen. Resultaten visar på negativ påverkan av insådden på skörden under insåningsåret. I efterverkansåret har inga statistiskt säkra skillnader mellan leden kunnat påvisas.

Försöksplan

Fyra försök lades ut 1999 och tre försök under 2000. Ett av försöken 1999 slopades efter insåningsåret på grund av att ingen insådd hade etablerat sig. Försöken L2-4045 har lagts ut med fyra block med följande försöksled:

1. Rödklöver 6 kg/ha Fanny
2. Vitklöver 4 kg/ha Sonja
3. Färdig blandning 20 kg/ha SW 982
4. Obehandlat

Försöksplatserna har varit:

Län	Insådd 1999	Insådd 2000
Östergötland	Tolefors gård, Linköping	Vretaskolan, Vreta kloster
Södermanland	Sörby Fogdö, Strängnäs	Sörby Fogdö, Strängnäs
Örebro	Kvinnerstaskolan	Kvinnerstaskolan

Tabell 7. Skördar under insåningsåret. Medeltal för 6 försök 1999-2000

Led	Ts kg/ha sk 1	Rel.tal	Antal obs.	Ts kg/ha sk 2	Rel.tal	Antal obs.
A1	4211	100	16 *	3504	100	24
A2	4292	102	16	3482	99	24
A3	4132	98	16	3574	102	24
A4	4935	117***	16	3479	99	24
B1	4615	110**	16	3093	88**	24
B2	4875	116***	16	3053	87**	24
B3	4706	112***	16	3098	88**	24
B4	4956	118***	16	3375	96	24

* Alla försök är inte skördade i första skörden.

Tidpunkten för insådd:

- A. Tidig vår
- B. Direkt efter första skörd

Försöken har gödslats som fältet i övrigt. Kvävegivorna har varit 60-100 kg N/ha till första skörden och 0-70 kg N/ha till andra skörden.

Resultat

Insåningsår

Insådden har givit en negativ inverkan på skörden under insåningsåret som är mer eller mindre tydlig i alla försöken. Sådden har skett med en universalsåmaskin med skivbillar vilken troligen har gett skador på vallplantorna som dragit ner den efterföljande skörden. Skillnaderna är statistiskt signifikanta under båda insåningsåren. När sådden skett tidigt på våren har de negativa effekterna av insådden försvunnit till andra skör-

Tabell 8. Skördar under efterverkansåret. 6 försök 2000-2001

Led	Ts kg/ha sk 1	Rel.tal	Antal obs.	Ts kg/ha sk 2	Rel.tal	Antal obs.
A1	4762	100	24	3446	100	16*
A2	4644	98	24	3582	104	16
A3	4841	102	24	3677	107	16
A4	4751	100	23	3716	108	16
B1	4792	101	23	3527	102	16
B2	4908	103	24	3386	98	16
B3	4856	102	24	3592	104	16
B4	4722	99	23	3442	100	16

* Alla försök är inte skördade i andra skörden.

den. Någon statistiskt säker positiv effekt av insådden har inte kunnat påvisas.

Efterverkansår

Vallen har skördats året efter insådderna för att mäta effekten. Insådden bör då ha etablerat sig även efter insådd efter första skörd. Resultaten visar inga statistiskt säkra skillnader mellan försöksleden. Andra skörd är inte tagen på alla försöksplatser.

Diskussion

Orsaken till att det inte blivit några positiva effekter av insådderna kan man bara spekulera i. Skördenivåerna visar på att det inte har varit så dåliga vallar. Den här typen av insådd har förmodligen sin plats på vallar, som av någon anledning är svårbrukade. Det

kan vara arrondering eller stenbundenhet eller liknande orsaker. Att hitta sådana försöksplatser är dock inte så lätt i praktiken. Försöken har därför kanske hamnat på ”för bra” vallar för att effekten av insådden ska kunna bli positiv. En observation är också att insådden vid torr väderlek blir väldigt utsatt i en såfåra som ofta spricker upp efter skivbillen. Den lilla plantan som har konkurrens om vatten och ljus med äldre vallplantor har svårt att utvecklas och få betydelse i vallen.

Kvävegödslingen i vallarna har varit ganska kraftig vilket gynnar gräsen. De rena klöverinsådderna har därför svårt att hävda sig. Man kan tänka sig att det i ekologisk produktion med låga kvävenivåer är större chans att nyetablera klöver i ett gräsbestånd.